

Flerdimensionella betyg förutspår kommande studieresultat

Betyg är bra på att förutsäga framtida studieframgångar och är därför ett bra instrument för urval till både gymnasieskola och till högre studier. En bidragande orsak är att lärare inte bara väger in ämneskunskaper utan även sociala aspekter och elevbeteende när de sätter betygen, något som emellertid inte har stöd i skolans styrdokument. Det visar en avhandling i pedagogik vid Göteborgs universitet.

I Sverige litar man till betyg för urval till både gymnasieskolan och till högre studier. Betyg har i tidigare studier visat sig vara bra på att förutsäga studieframgång, bättre än mått på begåvning och bättre än mått på kapacitet för studier.

Varför just betyg har så god prognosförmåga är inte klarlagt. Det finns ett flertal möjliga förklaringar, varav en är att betyg är flerdimensionella mått som återspeglar både kognitiva, sociala och beteendemässiga aspekter som alla är viktiga i skolan.

I sin avhandling undersöker **Cecilia Thorsen** prognosförmågan för betygens tre nämnda aspekter. Från de två databaserna Gothenburg Educational Longitudinal Database (GOLD) och Utvärdering Genom Uppföljning (UGU) har hon hämtat information om betyg från årskurs 9 och gymnasiet, nationella prov från årskurs 9, kognitiva test, kunskapstest, föräldrars utbildningsnivå och kön, för ett mycket stort antal individer från hela riket. Resultaten visar att både normrelaterade betyg, där elever jämförs med varandra, och målrelaterade betyg är flerdimensionella. De kunskapsrelaterade dimensionerna bidrar i stor utsträckning till att förklara betygens goda prognosförmåga, men även den så kallade gemensamma dimensionen bidrar till att förklara förmågan att förutsäga studieframgång. Den gemensamma dimensionen kan bland annat relateras till elevernas intresse för skolan.

- Den återspeglar även sociala och beteendemässiga aspekter som är viktiga i skolan, som samarbetsförmåga och punktlighet, säger Cecilia Thorsen.

Det finns också ett betydande inflytande av kognitiva aspekter på betygen där problemlösning, slutledning och abstraktion har störst betydelse i den tidiga skolgången. Verbal förmåga har också inflytande på skolresultaten under hela skoltiden och bidrar också till att förutsäga betygen i årskurs 9.

En av Cecilia Thorsens slutsatser är att betygens goda prognosförmåga delvis kan förklaras av kognitiva förmågor men också av sociala och beteendemässiga aspekter som återspeglas i betygen, vilket alltså inte är i enlighet med skolans styrdokument.

- De sociala och beteendemässiga aspekterna kan delvis ha sin grund i att lärare väger in aspekter i betygen som inte uttrycks i kunskapskraven, men som ändå visar sig vara betydelsefulla för framgång i vidare studier. Det allvarliga är att det kan medföra brister i likvärdigheten för de elever som inte förstår det outtalade, att även de aspekterna vägs in i betygssättningen, säger Cecilia Thorsen.

Läs avhandlingen: <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/36586>

För mer information:

Cecilia Thorsen, [epost: cecilia.thorsen@hv.se](mailto:cecilia.thorsen@hv.se), 0767-707329

Cecilia Thorsen lägger fram sin avhandling *Dimensionality and Predictive validity of school grades: The relative influence of cognitive and social-behavioral aspects* vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet.

Disputationen sker fredagen den 3 oktober klockan 13.00 i Sal AK2 136, Pedagogen hus A, Västra Hamngatan 25, Göteborg